

1 Prostori in preslikave

1.1 Topološki prostori

1. Topološki prostori

- **Definicija.** Topologija. Odprte množice.
- **Opomba.** Kako običajno preverimo aksiom T2?
- **Definicija.** Topološki prostor.
- **Definicija.** Finejša topologija. Grobejša topologija.
- **Primer.** Naj bo (M, d) metrični prostor. **Porojena (inducirana)** topologija z metriko d . Evklidska topologija.
- **Definicija.** Metrizabilen prostor.
- **Primer.** Trivialna topologija. Diskretna topologija. Ali sta metrizabilna?
- **Definicija.** Notranjost množice A .
- **Trditev.** Čemu je enaka $\text{Int } A$ (unija množic)?
- **Trditev.** Čemu je enaka $\text{Int } A$ (točke)?
- **Definicija.** Zaprta množica.
- **Opomba.** Kako vpeljemo topologijo z pomočjo zaprtih množic?
- **Primer.** Topologija končnih komplementov. Ali so vse točke zaprte? Ali je metrizabilna?
- **Definicija.** Zaprtje množice A .
- **Trditev.** Čemu je enako $\text{Cl } A$ (preseki množic)?
- **Trditev.** Čemu je enako $\text{Cl } A$ (točke)?
- **Primer.** Kakšna zvezna med $\overline{A \cup B}$ in $\overline{A} \cup \overline{B}$ ter med $\overline{A \cap B}$ in $\overline{A} \cap \overline{B}$?
- **Definicija.** Mejna točka.
- **Definicija.** Meja množice.
- **Trditev.** Čemu je enaka $\text{Fr } A$ (formula)?
- **Opomba.** Ali je $\text{Fr } A$ vedno zaprta množica?

Rezultati z vaj

- **Topologija vsebovane točke.** [2.3. naloga]
- Ali je presek poljubne družine topologij spet topologija? [2.5. naloga]

1.2 Zvezne preslikave

1. Slike in praslike

- **Definicija.** Praslika. Slika.
- **Trditev.** Monotonost slike in praslike.
- **Trditev.** Praslika unije in preseka. Slika unije in preseka.
- **Opomba.** Kadar slika ohranja preseke?
- **Trditev.** Praslika komplementa.
- **Trditev.** Praslika slike. Slika praslike.

2. Zvezne preslikave

- **Definicija.** Zvezna preslikava.
- **Primer.** Ali so zvezne:
  - Vse zvezne funkcije v smislu metričnih prostorov.
  - Funkcije v prostor s trivialno topologijo.

- Funkcije iz prostora z diskretno topologijo.
- **Primer.** Ugotovi:
  - Kadar je $\text{id} : (X, \mathcal{T}) \rightarrow (X, \mathcal{T}')$ zvezna?
  - Katere funkcije $f : (\mathbb{R}, \mathcal{T}_{kk}) \rightarrow (\mathbb{R}, \mathcal{T}_{evkl})$ so zvezne?
  - Naj bosta X, Y neskončni, d metrika na Y . Katere funkcije $f : (X, \mathcal{T}_{kk}) \rightarrow (Y, \mathcal{T}_d)$ so zvezne?
- **Trditev.** Kaj lahko povemo o kompozitumu zveznih preslikav?
- **Trditev.** 2 karakterizaciji zveznosti preslikave $f : X \rightarrow Y$.

1.3 Homeomorfizmi

1. Homeomorfizmi

- **Definicija.** Homeomorfizem.
- **Definicija.** Homeomorfna prostora.
- **Opomba.** Ali je homeomorfizem ekvivalenčna relacija? Kako nam to pomaga?
- **Definicija.** Odrta preslikava. Zaprta preslikava.
- **Trditev.** 3 karakterizaciji homeomorfizma.
- **Primer.** Ali sta prostora $[0, 1) \cup \{2\}$ in $[0, 1]$ homeomorfna? Ali inverz zvezne bijekcije vedno zvezen?
- **Primer.** Pokaži, da vsak interval (končen ali neskončen) homeomorfen enemu izmed $[0, 1]$, $[0, 1)$, $(0, 1)$.
- **Primer.** Pokaži, da intervali $[0, 1]$, $[0, 1)$, $(0, 1)$ niso paroma homeomorfni.
- Kaj je najboljša izbira za homeomorfizem $(-1, 1) \approx \mathbb{R}$?
- **Definicija.** Enotska n -krogla. Odrta enotska n -krogla. Enotska $(n-1)$ -sfera.
- **Primer.** Kako lahko $(0, 1) \approx \mathbb{R}$ posplošimo do homeomorfizma med odrto kroglo $\mathring{B}^n$ in $\mathbb{R}^n$?
- **Primer.** Zakaj sfera S^{n-1} v $\mathbb{R}^n$ topološko bolj podobna $\mathbb{R}^{n-1}$ kot $\mathbb{R}^n$? **Stereografska projekcija.**
- **Definicija.** Mnogoterosti.
- **Primer.** Ali je $f : [0, 2\pi] \rightarrow S^1$, $f(t) = e^{it}$ zvezna in bijektivna? Ali je zaprta? Kaj to pove o f^{-1} ?
- **Primer.** Ali je projekcija $\text{pr} : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$, $\text{pr}(x, y) = x$ zaprta?
- **Definicija.** Topološka lastnost.
- **Primer.** Ali je omejenost in polnost topološka lastnost?
- **Primer.** Ali je možno, da $\mathbb{R} \approx \mathbb{R}^2$? Ali enak sklep deluje za $\mathbb{R}^3$ in $\mathbb{R}^2$?

1.4 Baze in predbaze

1. Baze in predbaze

Naj bo $(X, \mathcal{T})$ topološki prostor.

- **Definicija.** Lokalna baza okolic.
- **Zgled.** Lokalna baza $x \in X$ v metričnem prostoru (X, d) .
- **Definicija.** Baza topologije $\mathcal{T}$.
- **Zgled.**
  - Kaj je baza metričnega prostora?
  - Kaj je baza diskretnega prostora?

- **Trditev.** Kako iz baze pridemo do lokalne baze okolic za neko točko $x \in X$? Kako pa obrat?
  - **Trditev.** Kaj lahko preverimo na bazi?
  - **Zgled.** Ali je $f : S^1 \rightarrow S^1 \subseteq \mathbb{C}$ (enotska kompleksna števila), $f(z) = z^2$ odprta?
2. Topologija, generirana z bazo
- **Trditev.** Topologija, generirana z bazo.
  - **Definicija.** Produktna topologija.
  - **Opomba.** Ali družina produktov baznih množic tudi generira produktno topologijo?
  - **Trditev.** O projekcijah na produktne topologije.
  - **Zgled.** Ali je projekcija zaprta?

Rezultati z vaj

- Ali so vse vektorski operaciji v evklidske topologiji zvezne? [3.2. naloga]
- Kako lahko gledamo na ravnino $\mathbb{R}^2$? [3.2. naloga]
- Ali so vse p -norme ekvivalentne med sabo? Kaj to pomeni o topologiji oz. o konvergenca zaporedij? [3.3. naloga]
- (?) Kam zvezna preslikava preslika konvergentna zaporedja? [3.4. naloga]
- Kaj lahko povemo o preslikavi $\mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$, ki ima lokalni ekstrem? [3.5. naloga]

2 Topološke lastnosti

2.1 Ločljivost

Naj bo $(X, \mathcal{T})$ topološki prostor.

1. Hausdorffovi in Frechetovi prostori

- **Definicija.** Kadar pravimo, da $\mathcal{T}$ loči $A \subseteq X$ od $B \subseteq X$?
- **Definicija.** Kadar pravimo, da $\mathcal{T}$ ostro loči $A \subseteq X$ od $B \subseteq X$?
- **Primer.** Ali je trivialna topologija loči množice? Kaj pa diskretna?
- **Primer.** Kaj je zaprtje podmnožice $A \subseteq X$ v jeziku ločljivosti?
- **Definicija.** Hausdorffov prostor.
- **Primer.** Ali so Hausdorffovi:
  - Metrični prostori.
  - $(X, \mathcal{T}_{kk})$, X je neskončna.
- **Trditev.** 3 ekvivalentne trditve o Hausdorffovih prostorih. **Diagonala v produktu.**
- **Izrek.** Lastnosti Hausdorffovih prostorov:
  - (a) Kaj lahko povemo o končnih množicah?
  - (b) Koliko limit lahko ima zaporedje v Hausdorffovem prostoru?
  - (c) Naj bosta $f, g : X \rightarrow Y^{\text{Haus}}$ preslikavi. Kaj lahko povemo o množici $\{x \in X \mid f(x) = g(x)\}$?
  - (d) Naj bosta $f, g : X \rightarrow Y^{\text{Haus}}$ preslikavi. Kaj če se f, g ujemata na kakšne goste podmnožice $A \subseteq X$?
  - (e) Kaj lahko povemo o grafu preslikave $f : X \rightarrow Y^{\text{Haus}}$?
- **Definicija.** Frechetov prostor.
- **Primer.** Ali so Hausdorffovi prostori Frechetovi? Ali je trivialen prostor Frechetov?
- **Trditev.** Karakterizacija Frechetova prostora (enojčki).
- **Definicija.** Multiplikativna lastnost.
- **Trditev.** Ali sta Hausdorffova in Frechetova lastnosti dedni in multiplikativni?

2. Regularnost in normalnost

- **Definicija.** Regularen prostor.
- **Definicija.** Normalen prostor.
- **Primer.** V kakšni povezavi so normalnost, regularnost, Hausdorff in Frechet?
- **Primer.** Naj bo $(X, \mathcal{T})$ Hausdorffov in $\mathcal{T} \subseteq \mathcal{T}'$. Ali je $(X, \mathcal{T}')$ Hausdorffov? Ali je Hausdorffova lastnost implicira regularnost?
- **Trditev.** Ali je vsak metričen prostor normalen?
- **Trditev.** Ali je regularnost dedna?
- **Trditev.** Naj bo X normalen. Kaj je zadostni pogoj, da bi bil $A \subseteq X$ normalen?

3. Aksiomi ločljivosti

- **Aksiom.** Aksiomi $T_0 - T_4$.
- **Opomba.** Kako s aksiomi se izraža regularnost in normalnost? Kaj je T_0, T_1, T_2 ?
- **Primer.** Zapiši, kaj iz česa sledi.
- **Trditev.** Karakterizacija T_3 .

- **Trditev.** Karakterizacija T_4 .
- **Trditev.** Ali je T_3 multiplikativna?
- **Posledica.** Ali je regularnost multiplikativna?
- **Izrek.** Izrek Tihonova. Zadostni pogoj za normalnost prostora.

Rezultati z vaj

- Ali je T_4 multiplikativna? Ali je normalnost multiplikativna?

2.2 Povezanost

Naj bo $(X, \mathcal{T})$ topološki prostor.

1. Povezanost

- **Definicija.** Nepovezan prostor.
- **Definicija.** Povezan prostor.
- **Trditev.** 4 ekvivalentne trditve o nepovezanosti.
  - **Opomba.** Kaj pravi trditev o povezanosti?
- **Izrek.** Karakterizacija povezanosti v $\mathbb{R}$.
- **Izrek.** Ali je povezanost topološka lastnost?
- **Izrek.** Lastnosti povezanosti:
  - (a) Kaj lahko povemo o uniji družine povezanih podmnožic v X , ki imajo neprazen presek?
  - (b) Ali je povezanost multiplikativna?
  - (c) **Pot v X .** Zadostni pogoj za povezanost prostora.
  - (d) Recimo, da je A povezan. Kaj lahko povemo o vsake množice B , za katero velja $A \subseteq B \subseteq \overline{A}$?
- **Primer.** Ali so povezane:
  - Vsaka konveksna podmnožica v $\mathbb{R}^n$.
  - Komplement končne množice v $\mathbb{R}^n$, $n > 1$.
  - Komplement števne množice v $\mathbb{R}^n$, $n > 1$.
- **Primer.** Ali je $\mathbb{R} \approx \mathbb{R}^n$, $n > 1$?
- **Izrek.** Izrek o vmesni vrednosti.

2. Povezanost s potmi

- **Primer.** Kaj je varšavski lok (oz. lok Sierpinskega)?
- **Definicija.** Kadar rečemo, da je X povezan s potmi?
- **Trditev.** Zadostni pogoj za povezanost X .
  - **Opomba.** Ali velja implikacija v nasprotno smer?

3. Komponente

3 Prostor preslikav

1. Topologije na prostorih preslikav

Naj bosta X, Y topološka prostora

- Množica vseh preslikav iz $A \subseteq X$ v $U \subseteq Y$.
- Topologija konvergence po točkah.
- **Trditev.** O topologiji konvergence po točkah.
- (*) **Definicija.** Kompaktno-odprta topologija. Prostor zveznih funkcij, opremljen z kompaktno-odprto topologijo.
- (*) **Trditev.** Baza $\widehat{C}(X, Y)$, če je Y metričen prostor. Topologija enakomerne konvergence na kompaktnih.

Dokaz.

(a) Najprej preverimo, da je to sploh baza.

(b) Kako dobimo predbazo $\mathcal{T}_{co}$? □

- (*) **Trditev.** Kakšna poveza med Y in $\widehat{C}(X, Y)$.

Dokaz. (a) Pokažemo, da je vložitev odprta.

(b) Pokažemo, da je slika zaprt podprostor. □

- (*) **Trditev.** Povezava ločljivostih lastnosti Y in $\widehat{C}(X, Y)$.
- Kaj če je domena X diskreten prostor?

2. Preslikave na normalnih prostorih

- Kaj so zvezne preslikave iz neskončne množice X z topologijo končnih komplementov v $\mathbb{R}$?
- (*) **Izrek.** Urisonova lema.
- (*) **Izrek.** Urisonov metrizacijski izrek.
- (*) **Posledica.** Čemu je ekvivalentna metrizabilnost v 2-števnih prostorih?
- (*) **Izrek.** Tietzejev razširitveni izrek.

3. Stone-Weierstrassov izrek

- (*) **Izrek.** Weierstrassov izrek.
- (*) **Izrek.** Stone-Weierstrassov izrek.